

DE
PECCATO.

THESES THEOLOGICÆ.

De quibus XXI. Decembr. horis ante-
meridianis in Auditorio Theo-
logico disputatio
habebitur,

PRÆSIDE

GEORGIO SOHN, S. THEO-
LOGIÆ DOCTORE ET PROFESSORE.

Respondens

JOHAN. POLYANDRO F.
METENSI.

HEIDELBERGÆ,

MDCCLXXXIX.

C

2

NOBILISSIMO. DOCTRI-
NAQVE, PIETATE, ET VIRTU-
TE PRAESTANTISSIMO VIRO, OT-
TONI à GRVNRADE, studiorum Illustrissi-
mi Principis FRIDERICI Electoralis Palatina-
tus hæredis, &c. Præfecto, Domino & amico suo,
honorando.

NIL est, nobilissime vir, quod cum natu-
ra Dei magis pugnet, aut Deo magis exosum
sit, quam peccatum: quippe quo summa & in-
finita maiestas ipsius violatur. Cum enim
Deus sit ipsa bonitas & iustitia, immotumq;
esse iustitia ordinem velit: huic bonitati &
iustitia adversatur & derogat peccatum, & a^lia inducens,
ordinem illum divinitus institutum evertit. Itaque ut sum-
me bonus & iustus est Deus, ita summe irascitur peccato, & pec-
cans ut summum & infinitum bonum ledit, ita infinita, id est,
aeterna pœna reus est. De qua re profecto nihil aut parum in-
telligunt Ethnici & alij qui sunt extra Ecclesiam. Primum
enim etsi vident confusionem, vitia & calamitates tristissimas
in genere humano, ac in se quoque sentiunt onus peccati: tamen
unde sit peccatum & ex quo ceu fonte promanet, ignorant.
Deinde etsi inter eos multi recte sentiunt de disciplina externa,
& improbant facta contra rationem, & delinquentes puniunt:
tamen non intelligunt integrè, quid sit peccatum. Existimant
enim illa tantum esse peccata quæ foris violant honestam disci-
plinam, ut furta, cædes, latrocinia &c. Sed non agnoscunt inte-
riorem immundiciem: non agnoscunt id quod est proprium in
peccatione, videlicet reatum coram Deo & aeternam dam-
nationem, id est, quod peccans offendit Deum, & quod Deus
peccanti irascitur: multo minus autem norunt de medico & opi-

tulatore, per quem liberationē à peccatis & salutem eternam consequantur. At Ecclesia ex verbo Dei novit & docet, unde & quid sit peccatum: novit lapsu primorum parentum peccatum in vectum esse in mundum: novit non tantum externam actionem pugnantem cum lege Dei, sed etiam interiorem immundiciem, id est, defectus & inclinationes esse peccatum: novit iram Dei adversus peccatum: denique novit Christum esse medicum qui à peccato servet.

Sed tamen in ipsa Ecclesia ut semper exstiteret, ita etiamnum exstant, qui de peccato non rectè sentiunt, vel ubi non est statuantes, vel ubi est non statuantes peccatum, vel cum natura & substantia ipsa atque adeo cum opere Dei peccatum confundentes. Quorum occurrendum est erroribus, ne decipiantur, & à recta via abducantur simpliciores, sed ut vera doctrina, qua necessarium usum habet in Ecclesia, conservetur & propagetur. Quare de peccato disputationem hoc tempore institui, ut vera doctrina cognoscatur, falsa refutetur, & à finibus Ecclesia arceatur, utque Deo gloria, Christo meritum suum, nobis salutis ratio melius constet.

Vtinam vero non tantum disceremus quid sit peccatum, sed etiam cognitum studiosè fugeremus, neque odio invidia & ambitioni indulgerent multi, qui columna Ecclesia videri volunt: Vtinam Dei gloriam quererent potius quam suam: Vtinam charitati & moderationi Christiana tandem studerent, non autem, odio aliorum rectè sentientium, quasi telam texerent errorum. Nam quia de quibusdam erroribus reprehensi & à dominatu, quem in Ecclesia affectant, retracti conceperunt flammæ odij in alios, fit ut quasi obturatis auribus vultum ab eis avertentes magis magisq; declinent, ac viam quæ ad Pontificios ducit, iterum ingrediantur, eisq; paulatim ob viam eant, opus operatum in Sacramentis atque imprimis in Baptismo arripientes, & in Ecclesiam revocantes, denique ut in quævis ab-
surdâ

surda precipites prolabantur potius, quàm pedem referant, & cum alijs quos sine causa oderunt, concordiam ineant.

Tibi autem, nobilissime Domine Grunradi, inscribere has theses volui, ut aliquod publicè exstaret mei erga te amoris atque studij testimonium. Quanquam hic illud quoque in mentem veniebat, quod es inter precipuos qui accuratè studia seque cognoscunt quid sit, & quid non sit peccatum, & quòd peccatum, si quisquam alius, & fugis ipse per Dei gratiam & fugere alios doces. Tu hanc publicam meam compellationem in bonam partem, ut soles omnia, accipe, & deinceps quoque peccatum non solum ipse fuge, sed etiam fugere illustrissimum atque optima spei Principem Fridericum, Electoralis Palatinatus heredem, fidei atque cura tua commissum doce, vel potius docere perge. Deus benedicat studijs & laboribus tuis, & te diu incolumem conservet. Heidelberg 9 Decembr. Anno 1588.

Tui studiosiss.

GEORGIUS SOHN D,

DE PECCATO.

THESIS PRIMA.

EST QUAM de Antichristo, id est, Para Romano gneratim disputationē habuimus: nunc de quibusdam ipsius dogmatibus speciatim disputationes instituemus. ac primū quidem de peccato: quoniam de scriptura sacra atque adeo de principio, ex quo in hoc genere disputandum est, non ita pridem ab alijs est disputatum.

II.

De peccato autem ita agemus, vt primū veram doctrinam ex scriptura exponamus, deinde falsam præcipuè Pontificiorum notemus & breuiter refutemus.

III.

Pecatum generatim est ἀνομία, id est, quiddam in creatura rationali, seu ad imaginem Dei condita, non congruens cum lege & voluntate Dei; sed ab ea discrepans, & creaturam illam ream faciens iræ Dei, & pœnæ temporariæ & æternæ, atque ab eadem creatura sola, non autem à Deo existens. Vel: Peccatum est quiddam, quo creatura rationalis, sua non Dei culpa, non conformis legi ac voluntati Dei existens offendit Deum, & pœnam meretur temporariam & æternam.

IV,

Ergo peccatum proficiscitur non à Deo, qui non est auctor peccati, id est, nec vult peccatum nec facit, etsi fieri certo consilio sinit atque permittit, & quidem sponte ac volēs permittit: sed ab ipsa creatura rationali: in eandem quæ solam, propriè cadit, quippe quæ sola legem & voluntatem Dei intelligit, & ἀσέβειαν habet, non autem in brutam naturam.

65

V.

In peccato duo sunt, *ἀμάρτια* seu *ἀνομία* seu malum culpæ, & reatus, id est, obligatio ad malum pœnæ, seu ad pœnam temporariam & æternam.

VI.

Nam peccans seu peccatum habens, & *ἄνομος* est & reus, id est, ad pœnas obligatus: vel, peccans & *ἀμάρτιαν* habet & reatum: Illud materiale, hoc formale peccati in Scholis vulgò dicitur.

VII.

Ἀμάρτια illa seu *ἀνομία* est, qua peccatum pugnat cum lege & voluntate Dei, seu cum ordine diuinitus instituto, seu cum iustitia Dei, quæ est ordo in mente diuina. Vel, qua creatura rationalis non est conformis legi & voluntati Dei: vnde 1. Ioh. cap. 3. dicitur, Peccatum est *ἀνομία*, id est, quiddam pugnans cum lege Dei, seu discrepans à lege Dei.

IIX.

Itaque non est peccatum, si traditiones ab hominibus contra ordinem diuinitus institutum excogitatæ non seruantur, Matth. 15.

IX.

Reatus est personæ *ἀμάρτιαν* illam habentis, seu *ἀμάρτια* illa pollutæ condemnatio, seu obligatio & ordinatio ad pœnam ex ordine voluntatis & iustitiæ diuinæ. Rom. 5. vers. 12. 1. Cor. 15. vers. 22. Eph. 2. vers. 4.

X.

Nam creatura rationalis propter *ἀμάρτιαν* seu *ἀνομίαν* illam, id est, quia non est conformis legi Dei, ex ordine iustitiæ diuinæ est rea, id est, meretur pœnam vel obligatur & ordinatur ad pœnam temporalem & æternam. Hæc de partibus peccati: species sequuntur.

Pecca-

X I.

Peccatum igitur est duplex : nempe primus ille lapsus, & lapsum secuta corruptio seu deprauatio.

X I I.

Primus ille lapsus est incolarum mundi recens creatorū voluntaria transgressio legis & ordinis diuini, ab ipsorum libero arbitrio profecta.

X I I I.

Estque tum angelorum quorundam, tum primorum hominum Adami & Eux

X I V.

Angelorum quorundam est, nemine suggerente vel instigante. Ioh. 8. vers. 44. Iudæ. vers. 6.

X V.

Primorum hominum est, Diabolo suggerente & instigante. Gen. 3.

X V I.

Lapsum secuta corruptio est creaturæ rationalis priuatis dotibus ob lapsum orbatæ in peius mutatio.

X V I I.

Cum enim in peccatum prolapsa creatura rationalis, dotibus illis, quibus antea in creatione ornata fuerat, iusto Dei iudicio priuaretur, priuationi illi successit hoc peccati genus.

X I I X.

Quod iterum est duplex : nempe tum in natura seu viribus naturalibus, tum in actionibus : Illud naturale, hoc actuale à subiecto, cui inest, dici potest.

X I X.

Peccatum in naturâ hærens seu naturale est, quo natura ipsa & facultates seu vires eius omnes sunt corruptæ, Quæ corruptio priuationem illam donorum, id est,
pœnæ

poenam diuinitus inflictam immediatè est secuta.

XX.

Hoc peccatum ab Apostolo item vocatur peccatum inhabitans & malum adiacens, ad Rom. 7. vers. 17. & 21. & peccatum ἐν πρᾶσι, id est, vndique circumstans, & omnes vires occupans. Heb. 12. vers. 1.

XXI.

Huius item duæ sunt species: defectus iustitiæ originalis & praua seu inordinata inclinatio, quam & concupiscentiam vocant.

XXII.

Defectus est, quo natura desijt esse conformis legi & voluntati Dei & habilis ad faciendum ea, quæ lege Dei præcipiuntur. Vel, est carentia iustitiæ originalis debita inesse.

XXIII.

Tales defectus sunt, in mente caligo seu cæcitas & ignorantia, præsertim de rebus diuinis: in voluntate & corde auersio à Deo, seu inobedientia, seu priuatio dilectionis Dei & hominum.

XXIIII.

Nam vt ante lapsum fuerunt hæc dona in natura, videlicet sapientia, iustitia & sanctitas, id est, noticia mentis de Deo, conuersio voluntatis ad Deum, & amor atque obedientia congruens cum lege Dei ad Ephes. 4. vers. 24. Colos. 3. vers. 10. ita nunc desunt omnia, ac mens est sine vera noticia Dei, voluntas & cor sine amore & timore Dei, sine fiducia erga Deum, & sine obedientia. Rom. 3. vers. 23. 1. Cor. 2. vers. 14.

XXV.

Praua inclinatio seu concupiscentia est, qua natura secundum omnes vires propensa est & fertur ad faciendum

B ca,

ea, quæ cum lege & voluntate Dei pugnant: vel est pronitas & propensio quædam omnium virium ad faciendum ea, quæ lege Dei prohibentur. Paulus ad Rom. 8. vers. 6. vocat sensum seu intelligentiam carnis.

XXVI.

Sic inclinatio est in mente ad dubitandum de Deo: in voluntate & corde ad prophanitatem & contumaciam aduersus Deum, sicut dicitur Psal. 116. vers. 11. omnishomo mendax, id est, non rectè sentiens de Deo, & ad Rom. 7. vers. & 23.

XXVII.

Itaque ut propter defectum natura non est conformis legi Dei, ne habilis aut idonea ad faciendum quod vult lex Dei, seu quod præcipitur lege Dei: sic per prauam inclinationem & concupiscentiam propensa ac procliuis est ad faciendum id, quod non vult lex Dei, seu quod lege Dei prohibetur.

XXIIX.

Porro peccatum in natura hærens seu naturale est, tum angelorum, qui lapsi sunt, tum hominum.

XXIX.

Angelorum lapsum, videlicet statim à lapsu in eis omnibus simul existens.

XXX.

Nam simul atque donis pristinis integritatis orbatii sunt (statim autem à lapsu atque omnes simul orbatii sunt, sicuti simul lapsi erant) huic orbationi successit hoc peccati genus.

XXXI.

Hominum, videlicet tum primorum illorum, nempe Adami & Eux, tum posterorum, qui ab istis propagantur.

Primo.

XXXII.

Primorum hominum, sine propagatione item à lapsu
statim in eis existens.

XXXIII.

Posterorum, per naturalem propagationem atque adeò
à prima singulorum conceptione & natiuitate existens &
inhærens.

XXXIV.

Quod idcirco peccatum originis seu originale in Ec-
clesia dicitur.

XXXV.

Nam qualis fuit Adam, tales genuit: & sic cæteri dein-
ceps. Gen. 5. vers. 3. Psal. 51. vers. 7. Ioh. 3. vers. 6.

XXXVI.

Itaque solus hic excipitur Christus: qui tametsi secun-
dum carnem est ex Abrahamo & Dauide: vnde semen
Abrahæ, & filius Dauidis sæpe dicitur: imò ab ipso Ada-
mo continua serie descendit, Luc. 3. vers. 23. & c. Hebr. 2.
vers. 11. tamen sine interuentu viri, sola virtute Spiritus-
sancti conceptus est ex Maria virgine, & à prima concep-
tione sanctificatus, vt sine peccato esset. Matth. 1. vers. 18
Luc. 1. vers. 35. Hebr. 4. vers. 15. & 7. vers. 26.

XXXVII.

Peccatum actuale est in actionibus seu motibus ab illo
quod in natura hæret, peccato existens atque erumpens.

XXXVIII.

Hoc primum est duplex: Internum & externum.

XXXIX.

Internum, videlicet in cogitationibus mentis: & in cu-
piditatibus voluntatis ac cordis: Externum in dictis &
factis.

XL.

Deinde idem est duplex: aliud omissionis, aliud commissionis: Illic non fit, quod vult lex Dei; hic fit, quod non vult lex Dei: Illic omittitur, quod est faciendum; hic committitur & fit, quod est omittendum.

XLI.

Tertio idem quandoque vocatur scandalum, cum videlicet quis in rebus necessarijs, id est, per se honestis, vel ad iaphoris seu medijs ex alterius dictis vel factis fit deterior.

XLII.

Quod rursus est duplex: aliud datum, aliud acceptum: Illud sine iusta causa datur: hoc sine iusta causa accipitur.

XLIII.

Hæc generatim de peccato creaturæ rationalis, id est, Angelorum & hominum.

Cæterum peccatum hominum post traditam in Ecclesia doctrinam de Christo mediatore, de fide, de iustificatione hominis coram Deo & regeneratione etiam sic diuidi potest atque solet.

XLIV.

Primo peccatum aliud dicitur regnans, aliud non regnans: Quæ diuisio sumpta est ex Epistola ad Rom. 6. v. 12.

XLV.

Peccatum regnans est peccatum originale in non regnatis pleno impetu per peccata actualia sese exerens. Iac. 1. v. 15. Vel, Peccatum regnans est, cum homo non renatus, seu non habens spiritum Dei seruit, & qualifrenum laxat peccato, & toto corde totaque ~~respirat~~ ^{respirat} fertur & ruit ad peccandum.

XLVI.

Peccatum non regnans est peccatum originale in renatis,

11
natis, quod non pleno impetu sese exierit, à spiritu Dei impeditum & repressum. Vel, Peccatum non regnans est, cum homo renatus seu spiritum Dei habens non fertur toto impetu seu tota ~~compenset~~ ad peccandum, per spiritum illum Dei retractus & impeditus.

XLVII.

Secundò, peccatum aliud dicitur mortale, aliud veniale.

XLIIIX.

Mortale est, propter quod homo reus est iræ Dei & pœnæ æternæ. Vel, quod hominē facit reum mortis æternæ.

XLIX.

Actale est omne peccatum, quod non est remissum, siue magnum siue paruum. Deuter. 27. 11. 26. Iac. 2. vers. 10.

L.

Est enim per se ac sua natura mortale est omne peccatum, ita ut mereatur & asserere possit mortem & pœnam æternam: tamen hominum respectu mortale hoc loco intelligitur, quod omnes non credentes reos facit mortis & pœnæ æternæ. Vel propter quod omnes homines non credentes eo ipso quod tales sunt, rei sunt mortis & pœnæ æternæ. Ioh. 3. vers. 36. Itaque electi quoque non credentes quantum ad præsentem ipsorum conditionem attinet, hoc modo habent peccatum mortale, id est, rei sunt mortis æternæ. donec credunt, id est, fide accipiunt & sibi applicant remissionem peccatorum. Tunc enim dicitur quod habere veniam & remissionem peccatorum, & in gratia esse apud Deum, quando hæc beneficia fide accipit & sibi applicat. 1. Cor. 6. vers. 11. Eph. 2. vers. 13. reprobi vero, nunquam vere credunt, ita peccatum mortale semper habent.

LL.

Veniale est non quod meretur veniam, sed quod gratis propter Christum mediatorem credentibus remittitur & condonatur.

LII.

Actale est omne peccatum verè credentium ac iustificatorum. Nam quod sua natura & per se est mortale, in his ex gratia & misericordia Dei fit veniale, dum eis remittitur & condonatur.

LIII.

Tertiò peccatum aliud dicitur remissibile, aliud irremissibile: quod item peccatū seu blasphemia in Spiritum sanctum, & κατ' ἐξοχήν peccatum ad mortem nominatur. Matth. 12. 1. Ioh. 5.

LIV.

Peccatum remissibile est, quod à Deo remitti in hoc seculo solet.

LV.

Cuiusmodi est omne peccatum, quod in Patrem aut Filium committitur.

LVI.

Itaque differt peccatum remissibile à veniali, quod remissibile est, quod omnibus credentibus remitti potest: veniale verò, quod singulis iam credentibus actu remittitur.

LVII.

Peccatum irremissibile est, quod à Deo remitti non solet.

LVIII.

Tale est peccatum, quod committitur in Spiritum sanctum, videlicet cū de veritate Euangelij edocti, ita
vt

ut eam intelligant, aut de ea conuicti, ita ut eam ignorare, ne si velint quidem, possint, contra conscientiam malitiosè & pertinaciter eam calumniantur, abnegant, damnant, persequuntur, impugnant. Matth. 12. vers. 3. Marc. vers. Hebr. 6. vers. 28. 4. & 10. vers. 23. 1. Ioh. 5. vers. 16.

LIX.

Nam ut ex ignorantia & infirmitate hîc agentes peccant in Patrem & Filium, & ad poenitentiam venire & veniam consequi possunt, Act. 3. vers. 17. 1. Tim. 1. vers. 13. ita qui scientes, data opera & ex malitia hoc agunt, in Spiritum sanctum peccant, & à poenitentia veniaque excluduntur: ut Pharisei, qui doctrinam Christi planè diuinam quam ignorare & cui contradicere non poterant, Ioh. 3. vers. 2. & 7. vers. 28. & stupenda miracula calumniabantur & impugnabant, Matth. 9. vers. 34. & Luc. 11. Item Iudæi illi, qui cum resistere Spiritui Sancto per Stephanum loquenti non possent, tamen resistere malitiosè & pertinaciter contendebant. Act. 6. vers. 10. & 7. vers. 51.

LX.

Itaque pro talibus, si modo tales esse certò constet, non est orandum. 1. Samuel. 16. vers. 1. 1. Ioh. 5. vers. 16. Act. 8. vers. 21.

LXI.

Peccatum autem seu blasphemia in Spiritum sanctum dicitur, quia pugnat cum proprio & immediato officio & actione Spiritus sancti, quæ est illuminare mentes.

LXII.

Efficnim illuminatio mentium, seu testificatio de veritate cælesti est opus commune tribus personis diuinis: tamen Spiritus sanctus peculiariter & præcipuè hic agit

hic agit, vt pater in opere creationis, & filius in opere redemptionis. Ac proinde qui sic peccant, agnitam veritatem oppugnantes, etsi in omnes personas diuinas peccant: tamen peculiariter peccant in Spiritum sanctum, immediatè & quodammodo propriè, & ad officiũ ipsius, quod in Ecclesia exercet, pertinenti actioni seu operationi, id est, testificationi de veritate aduersantes, vel, Spiritum sanctum testificantem de veritate & corda eorum conuincentem quasi extinguere conantes.

LXIII.

Itaque hoc peccatum proximè accedit ad peccatum Diabolorũ, qui cùm propius nossent Deum, nec alius de impellerentur, tamen suo consilio & arbitrio superbè contempserunt Deum, & nunc quoque cùm sciant veritatem; tamen horribili odio & furore persequuntur & oppugnant.

LXIV.

Causa cur sic peccantibus peccatum neque soleat remitti, neque remittatur, hæc est, quod tales non vocantur à Deo ad pœnitentiam, sed iusto iudicio Dei deferuntur & indurantur, seu cæcitate finali puniuntur, ita vt non agant pœnitentiam. Non agentes autem pœnitentiam, non habent remissionem peccatorum, quia solis pœnitentiam agentibus proposita est venia & remissio peccatorum.

LXV.

Differt peccatum irremissibile à mortali. I. quod irremissibile quidem omne est mortale 1. Ioh. 5. vers. 16, sed non omne mortale est irremissibile. II. quod mortale fit veniale quando iam credunt, qui antea non credebant. Irremissibile autem nunquam fit veniale, quia nunquam pœnitentiam agunt aut credunt, qui hoc peccatũ habent.

Hæc.

LXVI.

Haftenus veram doctrinam de peccato ex scriptura breuiter exposuimus: nunc dogmata aduersariorum, præsertim Pontificiorum, Anabaptistarum & Flaccianorum notabimus, & breuiter refutabimus.

LXVII.

Primum igitur Anabaptistæ cum Pelagianis simpliciter negant esse peccatum originis, aut homines nasci cum peccato originis: Ex Pontificijs autem quidam, etsi non simpliciter negant peccatum originis: tamen propriè peccatum esse ac dici negant.

LXVIII.

Deinde docent ex Pontificijs nonnulli, peccatum originis esse tantum reatum ob aliena delicta: vel imputationem alienæ culpæ absque proprio vitio: vel debitum poenæ pro peccato Adæ, non culpam: vel poenam primi lapsus, & reatum sine vitio hærentem in natura.

LXIX.

Tertiò docent Pontificij, concupiscentiam non esse vitium seu peccatū seu rem vitiosam & malam sed bonam.

LXX.

Quartò docent iidem, non in anima, præsertim verò in superioribus facultatibus, sed tantum in corpore & inferioribus facultatibus esse peccatum originis: item concupiscentiam esse tantum carnis & sensuum non mentis ac voluntatis.

LXXI.

Quintò docent iidem, in baptismo tolli totum id, quod habet veram & propriam rationem peccati: peccatum originis ita deleri, vt nec sit, nec imputetur: Concupiscentiam post baptismum nullam prorsus habere peccati rationem, sed tantum ad agonem id est exercitationem

relinqui: vel per se non esse culpam, sed tantum pœnam: per baptismum tolli, non tantum reatum: sed etiam prauitatem in concupiscentia.

LXXII.

Sexto docent iidem peccatum veniale esse quod sua natura seu propter leuitatem suam tale est, vt non mereatur mortem æternam, sed tantum pœnā temporariam.

LXXIII.

Septimò docent iidem Mariam matrem Domini conceptam & natam esse sine peccato originis: Vnde festum conceptionis Mariæ natum est.

LXXIV.

Denique docent Flaciani, peccatum originis non esse accidens hominis seu humanæ naturæ, sed ipsummet hominem, seu ipsammet humanam naturam & substantiam, ita vt inter hominem & peccatum originis nullum sit discrimen.

LXXV.

Verumenimverò hæc dogmata omnia ex eo refutantur, primùm quod non continentur in Scriptura. Non enim pro scripturæ dogmatibus haberi aut in Ecclesia recipi illa possunt, quæ nusquam in Scriptura continentur. nec ex ea probari possunt: deinde quod cum scriptura manifestè pugnant. Non enim pro veris dogmatibus haberi, aut in Ecclesia tolerari possunt, sed ex ea reijci debent, quæ cum Scriptura manifestè pugnant.

LXXVI.

Non contineri in scriptura dogmata sua illi negant, contraque contineri affirmant, & probare conantur: sed eos principium petere, id est nihil probare inter disputandum pro re nata ostendemus.

LXXVII.

Pugnare cum scriptura dogmata illa, atq; adeo principia, ex quibus disputandum est negare atque euertere, nos vt affirmamus, ita breuiter probabimus.

LXXVIII.

Ergo primum & secundum dogma pugnare cum scriptura cum testimonijs tū argumentis probatur: Testimonijs probatur, quia expresse docetur homines vniuersos in peccato conceptos, & à prima natiuitate corruptos & deprauatos, ac proinde per generationem, non per imitationem peccatores esse, vt Genes. 3. v. 3. & 6. v. 5. & 8. v. 21. Iob. 14. v. 4. Psal. 51. v. 7. Esa. 48. v. 8. Iohan. 3. v. 6. Rom. 5. v. 12. & 19. & 7. v. 17. & 23. & 8. v. 7. Ephes. 2. v. 3. Argumentis probatur, quia stipendium peccati mors est, ad Rom. 6. u. 23. Infantes autem moriuntur, vt docet Apostolus ad Rom. 5. u. 14. & experientia quotidie comprobatur.

LXXIX.

Tertium dogma pugnat cum his scripturæ testimonijs quibus affirmatur, concupiscentiam illam innatam esse prauam inclinationem & propensionem in voluntate & corde ad faciendum ea, quæ Deus lege sua prohibet, vt Exod. 20. v. Matth. 5. v. 28. Iacob. 1. u. 15. Rom. 7. u. 7. Rom. 8. u. 7.

LXXX.

Quantum dogma de subiecto peccati originalis ac concupiscentiæ I. refutatur his scripturæ testimonijs quibus discrete affirmatur, non tantum in corpore sed etiam in anima, & quidē in superioribus animæ facultatibus, id est, in mente, voluntate & corde esse peccatum originis, vt Genes. 6. u. 5. & 8. u. 21. Marc. 7. u. 21. Rom. 1. u. 21. 1. Cor. 2. u. 14. & 2. Cor. 3. u. 5. Ephes. 4. u. 18.

LXXXI.

Deinde refutatur his argumentis: I. Quod per Christum in nobis instauratur & renouatur, id prius peccato corruptum ac deprauatum fuerit necesse est: At instaurantur & renouantur in nobis non tantum sensus, & qui hos sequuntur affectus, sed etiam mens & intelligentia, sicut docetur ad Rom. 12. v. 2. Ephes. 4. v. 23. & 24. Colos. 3. v. 10. I I. In quo sedes fuit iustitiæ originalis seu imaginis Dei, in eo est etiam sedes peccati originalis: ex natura priuatiue oppositorum. At in toto homine præcipueq; in mente & voluntate fuit sedes iustitiæ originalis seu imaginis Dei. Iraque in eo & sedes peccati originalis vt sit necesse est.

LXXXII.

Quintum dogma de peccato originali & concupiscentia post baptismum reliqua pugnat cum his testimoniis, quibus affirmatur in renatis ac credentibus post baptismum reliquum esse peccatum originis, etsi eis propter Christum non imputatur ad damnationem ac mortem: Itē, renouationem in hac vita non perfectam sed saltem inchoatam esse, multumque veteris hominis adhuc in renatis superesse. denique & sanctissimos in hac vita petere remissionem peccatorum. vt 1. Ioh. 1. v. 8. & 10. & ad Rom. 7. v. 15. 18. 21. 23. 24. 25. 2. ad Cor. 4. v. 16. Psal. 32. v. Matt. 6. v. 12.

LXXXII.

Sextum dogma pugnat cum testimonijs illis Deut. 27. v. 26. Maledictus, qui non &c. Matt. 5. v. 19. Quisquis soluerit vnum ex mandatis minimis, &c. Iac. 2. x. 16. Qui in vno offenderit, &c. Psal. 19. v. 13. ab occultis munda me, &c.

LXXXIII.

Septimum dogma pugnat cum his testimonijs, quibus

bus affirmatur homines vniuersos, excepto solo Christo
in peccato cōceptos & natos esse, de quib⁹ supra dictū est.

LXXXV.

Vltimum dogma, quod est Flaccianorum, primum re-
futatur his testimonijs, quib⁹ inter hominem seu na-
turam hominis & peccatum manifestē distinguitur, &
peccatum tanquam accidens in homine vt in subiecto in-
esse, non autem hominem esse peccatum docetur, vt Esa.
1. vers. peccata vestra diuiserunt inter vos & Deum ve-
strum. Vbi inter Deum & hominem constituitur aliquod
medium, quod neque Deus est, neque homo, sed tamen
in homine est, videlicet peccatum. Et Psal. 51. vers. 7. de-
le iniquitates meas, id est, non naturam seu substantiam,
sed in homine peccatum seu accidens. Rom. 3. vers. 23. om-
nes peccauerunt & egent gloria Dei: vbi peccatum dicitur
esse *ὅτι ἡμῶν*, id est, defectus, non natura seu substantia ho-
minis. Et similiter ad Rom. 6. vers. 12. & 7. vers. 20. &
23. 1. Ioh. 1. vers. 7. II. refutatur testimonijs illis, quibus
affirmatur, Christum per omnia nobis similem factum &
tentatum in omnibus absque peccato. ad Hebr. 2. vers. 17.
& 4. vers. 15. III. refutatur testimonijs illis, quibus pec-
catum dicitur accidens, vt ad Rom. 7. vers. 21. malum
mihi adiacet; & Hebr. 12. vers. 1. vbi peccatum vocatur
ἁμαρτία, id est, circumstans.

LXXXVI.

Deinde idem dogma refutatur argumentis sumptis ex
artificialis creationis rerum, incarnationis filij Dei, redemp-
tionis hominū, iustificationis & sanctificationis seu rege-
nerationis fidelīū & resurrectionis iustificatorū ac san-
ctificatorū.

LXXXVII.

Primum enim si peccatum originis est ipsa substantia
C iij

seu natura hominis, ita vt inter naturam seu substantiam, & peccatum hominis nihil sit discriminis, sequitur vt aut Deus sit autor peccati, quia autor est humanæ naturæ seu substantiæ etiam post lapsum, aut non sit autor humanæ naturæ, quia non est autor peccati: contra verò vt Diabolus sit autor naturæ humanæ, quia autor est peccati: aut non sit autor peccati, quia non est autor humanæ naturæ & substantiæ.

LXXXVIII.

At certum est Deum naturæ humanæ non peccati: Diabolus verò peccati, non humanæ naturæ autorem esse. Deum non esse autorem peccati, nec velle peccatum docetur Psal. 5. v. 5. & Psal. 45. v. 8. Esa. 45. v. 25. 2. Cor. 6. v. 14. 1. Ioh. 1. v. 5. & 2. v. 16. Contra Diabolus esse autorem peccati docetur, Ioh. 8. v. 44. 1. Ioh. 3. v. 8. Rursus Deum & quidem solum Deum etiam post lapsum autorem esse humanæ naturæ, atque hanc Dei opus esse docetur Deut. 32. v. 6. Iob. 10. v. 8. Psal. 100. v. 3. Psal. 119. v. 73. Psal. 139. v. 14. Eccles. 12. v. Esa. 45. v. & 54. v. 5. & 64. v. 8. Malac. 3. v. 10. Act. 17. v. 25. & 28.

LXXXIX.

Deinde si peccatum originis est ipsa natura & substantia hominis, Christus aut peccatum assumpsit, quia humanam naturam & substantiam assumpsit, aut non assumpsit naturam & substantiam humanam, quia peccatum non assumpsit. At vtrumque falsum esse docetur Ioh. 1. v. 14. ad Hebr. 2. v. 16. Rom. 1. v. 3. & 9. v. 5.

XC.

Tertiò si peccatum originis est ipse homo seu ipsamet natura & substantia hominis, Christus redemit & nunc iustificat & in gratiam recipit peccatum. At non peccatum, sed hominem redemit, iustificat, & in gratiam reci-

21
pit, peccatum autem odit & detestatur, Matth. 1. vers.
21. 1. Ioh. 1. vers. 7. 1. Ioh. 3. vers. 8. & c.

XC I.

Quartò si peccatum originis est ipsamet natura & sub-
stantia hominis, etiam sanctificatur & regeneratur. At
non peccatum sanctificatur, nec salua Dei veritate san-
ctificari potest, sed homines sanctificantur. 1. Cor. 6. vers.

14

XC II.

Quintò si peccatum originis est ipsamet natura & sub-
stantia hominis, aut peccatum resurget, quia humana na-
tura & substantia resurget: aut humana natura non resur-
get, quia peccatum nō resurget, sed abolebitur. At vtrun-
que falsum esse Scriptura testatur. Iob. 19. vers. 26. 1. Cor.
15. vers. 44. & similiter Symbolum Apostolicum.

XC III.

Quæ cum ita sint omnia, sequitur vt peccatum originis
non sit ipse homo, seu ipsamet natura & substantia homi-
nis, sed accidens.

FINIS.

